

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เจตคติต่อการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความต้องการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งได้แก่ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษธุรกิจ ภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ นิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ จิตวิทยา และบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ปีการศึกษา 2546 ทุกชั้นปี จำนวน 5,526 คน คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างประมาณ 373 คน จากสูตรของ Yamane

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแบบสอบถามแบบตรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามแบบปลายเปิด

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เพื่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อการส่งงาน ข้อมูลข่าวสาร เพื่อการวัดผลการเรียน และเพื่อติดต่อสื่อสารกับครูผู้สอน

สำหรับประเภทของสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ที่เป็นสื่อโสตทัศนูปกรณ์ นักศึกษาใช้สื่อดังกล่าวเรียงจากมากไปหาน้อย คือ คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ ระบบวิดีโอ คอนเฟอร์เรนซ์ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เครื่องเล่นวิทยุ และเครื่องเล่นเทปเสียง ส่วนการใช้สื่อโสตทัศนวัสดุ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ อินเทอร์เน็ต สื่อวีดิทัศน์/มัลติมีเดียในระบบวิดีโอ คอนเฟอร์เรนซ์ รายการโทรทัศน์ ฐานข้อมูลออนไลน์ บทเรียนออนไลน์ มัลติมีเดีย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายการวีดิทัศน์ตามอรรถศาสตร์ เทปวีดิทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และเทปบันทึกเสียง

สรุปตารางที่ 4.4

2. เจตคติต่อการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหัวข้อที่มีเจตคติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ต่อการเรียน การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ควรอำนวยความสะดวกในเรื่องอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยไม่จำกัดด้านเวลาและสถานที่ การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ควรอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ-อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก การเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่น่าสนใจ การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ควรมีคู่มือการใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสุดท้ายคือ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศได้ สำหรับหัวข้อที่มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยคือ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สามารถแก้ปัญหาความแออัดของห้องเรียนได้ การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สามารถแก้ปัญหาการเรียนแบบกลุ่มใหญ่ได้ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สามารถลดการเข้าชั้นเรียนได้ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เสียเวลามากในการทำความเข้าใจด้วยตนเอง สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย และสุดท้ายคือ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องที่เรียนรู้ยาก

สรุปตารางที่ 4.6

3. ความต้องการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเภทของสื่อโสตทัศนูปกรณ์เรียงจากมากไปหาน้อยคือ คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ ระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เครื่องเล่นเทปเสียง และเครื่องเล่นวิทยุ สำหรับสื่อโสตทัศนวัสดุเรียงจากมากไปหาน้อยคือ อินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลออนไลน์ สื่อวีดิทัศน์/มัลติมีเดียในระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ มัลติมีเดีย บทเรียนออนไลน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายการโทรทัศน์ รายการวีดิทัศน์ตามอัธยาศัย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เทปวีดิทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง และเทปบันทึกเสียง นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการสนับสนุน/ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ต้องการสื่อที่หลากหลายที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีคู่มือแนะนำการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทุกชนิดอย่างชัดเจน ฝึกทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน มีการปรับปรุงพัฒนาสื่ออย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมกิจกรรมด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์มาใช้เพื่อรองรับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม และสุดท้ายคือ การประเมินผลการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

สรุปตารางที่ 4.8

4. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยหัวข้อที่มีปัญหาเรียงจากมากไปหาน้อยคือ เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อการให้บริการ วัสดุ-อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอ อาคารสถานที่สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีจำกัด เครื่องคอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพต่ำ วัสดุ-อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีคุณภาพต่ำ ไม่มีการติดตามและประเมินผลการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ ขาดการฝึกอบรมและมีบุคลากรให้คำแนะนำในการใช้สื่อสื่อที่ใช้ไม่น่าสนใจ ขาดความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อ และสื่อที่ใช้เข้าใจยากเกินไปที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปตารางที่ 4.10

อภิปรายผลการวิจัย

คำอธิบาย: ยังไม่ได้อ่าน

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด สำหรับสื่อประเภทสื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่มีระดับการใช้มากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ซึ่งศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่พบว่า สื่อที่นำมาใช้มากที่สุดคือคอมพิวเตอร์ โดยทุกโรงเรียนมีการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อจัดการเรียนการสอนและประเมินผล และสอดคล้องกับแนวความคิดของกิดานันท์ มลิทอง (2543) ที่ว่า อุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีระดับสูงอย่างหนึ่งที่นับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งในชีวิตประจำวันของคนเรา ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในทุกวงการ โดยเฉพาะในวงการการศึกษาที่ได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้ทั้งในด้านการบริหาร การจัดการสอน และใช้ในการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย ส่วนสื่อประเภทสื่อโสตทัศนวัสดุที่มีการใช้ในระดับมากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนัสนามวงศ์ (2543) จากการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับมากเพื่อการศึกษา ข้อมูลทางวิชาการ และเพื่อการติดต่อพูดคุยกับเพื่อนทั้งในและต่างสถาบัน

2. เจตคติต่อการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ต่อการเรียน และ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยไม่จำกัดด้านเวลาและสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ด้านเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทัศนคติมากต่อการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาโดยเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์ต่อการเรียนและเป็นแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ (อ้างถึงใน เทคโนโลยีการศึกษา , <http://edtech.edu.ku.ac.th>) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อระบบการศึกษาและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ที่ได้พัฒนาในเรื่องความสะดวก ใช้ง่าย ราคาไม่แพง และระบบการเรียนด้วยสื่อรูปแบบต่างๆ ทำให้การจัดการศึกษาเพื่อเยาวชนมีจำนวนมากขึ้นควบคู่กับการพัฒนาเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษา

3. ความต้องการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความต้องการมากที่สุดคือความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการสนับสนุน/ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเช่น มีสื่อที่หลากหลายที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีคู่มือแนะนำการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทุกชนิดอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย ทองสุขโข (2537) ที่ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาของครู-อาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 9 ที่พบว่า นักศึกษาต้องการให้ครู-อาจารย์ให้ความสนใจในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนและต้องการมีส่วนร่วมในการใช้สื่ออื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ยังต้องการให้วิทยาลัยปรับปรุง การบริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

4. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหามากที่สุดในเรื่อง เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อการให้บริการ วัสดุ-อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชีวิต อ่อนละอ (2543) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาในการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า ปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนอยู่ในระดับมาก และปัญหาด้านอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

1) ควรกำหนดแผนงาน โครงการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถสนับสนุนการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ จัดให้มีการอบรม สัมมนาให้ความรู้แก่อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ในการผลิตสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2) ผู้บริหารต้องสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์เกิดความรู้สึกรู้ว่าการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยเฉพาะการสร้างนวัตกรรม หรือสื่อการเรียนการสอน เป็นของอาจารย์ปกติ โดยจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มเติมให้กับอาจารย์ เกี่ยวกับเทคนิค การทำวิจัยปฏิบัติการ จนมีความมั่นใจว่ามีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ และสามารถทำวิจัยปฏิบัติการในสถาบันการศึกษาได้จริง

3) จัดสรรงบประมาณ สื่อ วัสดุ-อุปกรณ์ ให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

1) ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละโปรแกรม
วิชา

2) ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านทรัพยากรบุคคล การฝึกอบรม การผลิตสื่อ การผลิตเอกสารคู่มือ ให้การสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลในเรื่องต่างๆ เพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 ข้อเสนอแนะฝ่ายมัธยมศึกษา สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

1) จัดสรรสื่อให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และมีการประเมินผล
การใช้สื่อ

2) ประชาสัมพันธ์ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เชิญชวน ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ
เพื่อให้คุ้มค่าการลงทุน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1) ควรมีการศึกษาการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วย
ตนเองของนักศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เพื่อให้เห็นภาพรวมของนักศึกษาทั้งสถาบัน

2) มีการศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ในความคิดเห็นของอาจารย์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เพื่อ
เตรียมความพร้อมด้านศักยภาพการผลิต การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และประเมินผล